

QUÆSTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis 12. Februarii 1722.

M. GABRIELE ANTONIO JACQUES, DOCTORE MEDICO PRÆSIDE.

An ex negato Veneris usu morbi.

I.

C*RESCITE & multiplicamini*: non facta, sed nata Lex: jugum suave, non violentum: obedientia pro dulcedinis ratione. Ideo & sexuum diversitas, & ad usus genitabiles organa congrua, & maris feminæque in quovis animantium genere ad invicem comparatio, & in invicem fruendos propensio. Blandum societatis vinculum. Ex usu voluptas ne fastidium avocaret, fœcunditas ne inani delectamento inhiaremus, generis propagatio ut in genito genitores reviviscerent, quamdamque perpetuitatem adipiscerentur, usum natura instituit, ratio moderatur, Religio consecrat, vitiat libido; ex moderato sanitas, ex honesto decus, ex nimio debilitas, ex vetito infamia. *Concubitus neque nimis concupiscendus, neque nimis pertimescendus.* Raro pauci, multi crebro peccant. Si libidine victus, dominante cupidine servus in Venerem insanis, quantas in corpore procellas excitas? quàm turpes? quàm perniciosas? quàm & corpori paulatim exhauriendo inimicas, & animo adversùs veritatem virtutemque sensim caligaturo funestas? Dulce malum, sensu delectabile, irrepit blandè, *in novissimis mordebit ut coluber, & quasi regulus venena diffundet.* Testiculi, vesiculæque seminales suo liquore si turgeant, excusso pudore pruriunt organa; nervi sollicitati blando motu, fibræ vellicatæ toto passim corpore communicant impressionem; mens intenditur, excutitur è tranquillitate imaginatio; commota animi contentione, oscillatio vehementior, commotio diuturnior. A cerebro ad organa genitalia, ab his ad illud, mutuâ & communicatione & repercussione, mens & coprus afficiuntur. Fibris eâ perturbatione jactatis, an liquores aut torpere, aut naturali sanâque fluctuatione stagnare intra receptacula vel intra alveos manare possunt? proruit violento impetu sanguis, prosilit lympha, semen in conceptaculis suis fit concitatius atque tumultuosius. Æstuare corpus, vulnus ali venis, cœco igne carpi homo incipit, *dum est mollis flamma medullas.* Amorem nutrit & accendit ætatis breve ver: nulla tamen aut naturæ pravæ debetur, aut ju-

ventuti lascivienti indulgentia : sapiens ad conjugale littus appellet ; si quem depuduit, infami Venere volutabitur ut amica luto sus ; si lex, si vitæ conditio vetabit, quominus licitâ Venere utaris, malum *durum, sed levius fit patientia, quidquid corrigere est nefas.*

II.

QUANTOS inquieto corpus œstro tumens allidit animo fluctus ? Hinc vel stupet in unam deffixa rem anxia, vel in lætas errabunda cogitationes, impotens sui mens evagatur ; hinc morositas vel hilaritas intempestiva. Putas tot inter jactationes integram posse consistere sanitatem ? cùm vicissim & organa genitabilia mentem, & percussa mens sollicitabit organa. Nimirum intumescunt, unde nervi distenti plus æquo, membranæ nimiopere tractæ, partes à naturali statu degeneres, morbo creando opportuna rudimenta : rursus semen ipsum, fluere identidem natum, suâpte sponte stagnare ineptum, evaporescentibus partibus tenuioribus morâ cracessit, subolidum evadit, nec generationi benè idoneum, nec sterilitati prorsus addictum, sed & subsidet cum inquieto pruritu. Corruptio optimi pessima. At enim tantula perfectissimi liquoris copia, vesiculis clausa suis depravari non potest. Cernis quotidie ut capiant vitium, ni moveantur, aquæ ; ut ova suo cortice inclusa, longo post exclusionem tempore fiant & ad generationem inepta, & ad cibos insuavia, & ad valetudinem incommoda. Feles fœminæ, nisi stato tempore marem admiserint, quanto furore, quantâ vesaniâ desipiunt ? Passeres, libidinosa animalcula, negato Veneris usu, quantùm insaniunt, ut vel Venus vel mors insaniam compescat ? Nonne observatum, columbas omnes, quæ conjuge carerent, interire ? Nonne varia alia animantia, Psittacos, Cassoware major omni exceptione narrat testis oculatus Harvœus.

Exercit. 5. de gen. anim.

III.

NEC adversatur experientia rationi ; quin alteram alterá funditùs stabilit. *Venus in juvenibus animalem, vitalem, & naturalem facultatem roborat : animalem per motum expurgat, & sopitam excitat ; naturalem per evacuationem superflui ; & vitalem per lætitiam.* Id quidem pronuntiatum velut ex tripode : nam nisi suo motu singulæ partes exerceantur, eæ languent, & contracto situ, inductâque malâ labe ob inertiam, hebescunt, non modò vitium ipsæ inducunt, sed & in vicinas venenum imbibitum paulatim derivant ; utilis quoque est homini lætitia, ea verò quæ ex legitimâ Venere percipitur suavitas, magnam habet in nostrâ lætitiâ partem. Dum non libidinosa cogitatio nos excitat, sed ipsa natura consequens videtur ut ipsa velit se humore superfluo, &, si restitet, noxio, exonerare : non ita si mens sollicitet venerem ; namque erit forsan istud non naturæ officium, sed mentis vitium. Sed quid dicemus ? si *in meditationibus venereis* (quæ nunquam possunt abesse, ubi adest nimium in corpore semen) *cum mæstitiá* (quæ pariter semper adest, ubi deest Venus necessaria) *excrementorum perspirabilium portio crassa retinetur,* magnum jam morborum irritamentum) ; *quæ evolante tenuiore, adhuc crassior & frigidior fit,* (unde obstructiones, lentores, malaque ferè innumera) ; *hæc* (materies frigidior & crassior) *si colligatur, ferè invincibilem inducit frigiditatem in capite,* (hinc melancholia, stupor, hebetudo), præterea *palpitationem curatu difficilem in corde vel aliis membris* (ob varias ab œstro venereo convulsiones). Si verò attendamus ingenia eorum, qui Venere vel justâ nunquam usi sunt, facilè intelligemus quid

Sanct. stat. 6. aph 3.

Idem sect. 7. aphor. 16.

possit & moderata Venus ad leniendam indolem, & neglecta prorsus ad efferandam exacerbandamque mentem: quicumque enim, absit ut dicam, effusæ veneri indulserunt, sed honestæ & castæ litaverunt, ii solent esse naturâ & ad misericordiam procliviori, & ad comitatem urbaniori, & ad modestiam compositiori; dum verò quidam licitas voluptates quasi sceleratas aut refugere aut refugisse volunt videri, ii sectantur asperitatem gravem & inconcinnam, quæ se commendat rugosâ fronte, mente implacabili, sermone horrido, gestuque toto effero. Adeo valet casta Venus ad vitia vitanda, ad virtutes ipsas colendas! Ipsa enim virtus blando non aspero, leni non tristi, modesto non superbo, dulci non amaro nos jugo addicere amat.

IV.

VIRTUS est medium vitiorum, utrimque reductum. Atqui Venus nimia corpus exhaurit, mentem hebetat, pigritiam, languorem, inappetentiam inducit, affigit humo divinæ particulam auræ; inde *μαρασμὸς, φθίσις, ἀτροφία*, macies, laxitas fibrarum, crassities humorum: ergo si multâ quis Venere utatur, evitatâ Charybdi incidet in Scyllam, contrariorum enim contraria affectio, effecta; quandoque in Cœlibe corpore, robur nimium & noxium, mens imperitè & stolidè ferociens, hilaritas importuna, vigor indocilis, habitus rigidior, fibrarum tensio incommoda, humorum denique volatilior indoles: proinde stat in moderatâ Venere aurea mediocritas: quin etiam si tali modo usurpetur, animus evadit sanior, hilarior, concinnior, ad jocos, ad seria aptior, virtuti ipsi habitior; si licita, nullatenus ineatur, aut in vero investigando, in recto sequendo mens inquietâ sollicitatur titillatione, aut, si non adest, jam vel semivir quis, vel fœmina sterilis, & ideo uterque cœlibatui idoneus, quia uterque conjugio ineptus: *pauci quos æquus amavit Jupiter, aut ardens evexit ad æthera virtus*; ebullientem cupidinis æstum lenire & sopire, nulli extinguere ac delere prorsus potuerunt. Res incognitas ex perspectis æstima. Ad generationem tentandam non solâ liberorum tollendorum dulcedine, non solâ rei voluptate excitat natura, sed & rei ipsius ad sanitatem tuendam utilitate, ad morbos præcavendos opportunitate, ad morbos quandoque sanandos necessitudine dulcedinem armavit. Voluptas ita corporibus inest nostris, cùm in optimâ sunt conditione, malam dolor languorve comitatur: illâ, quæ corpori sunt accommodata sano percipimus; illo, quæ noxia judicamus; nec ullo alio judicii argumento altera ab alteris secernimus: ergo voluptas in Venere significat rem sanitati conservandæ accommodatam; & si languor aliquis subsequi solet, is non tam ab usu, quàm ab abusu proficiscitur; si quis enim moderatè & leniter utatur, non dolor sed voluptas, non languor sed hilaritas, non gravitas sed levitas quædam corporis nascitur; ut rectè monent Medici, & experiuntur conjugati.

V.

QUID præterea? Puella jam conjugii potens, quos toto corpore æstus experitur? Ubi natura finem destinatum obtinuit, quiescere amat, eniti donec obtineat: at puella calere, frigere, languere, invalescere, prout venereus liquor varios intùs stimulos aut admovet aut compescit: eo nervos ad partes generationis protensos irritante, toto corpore tumultus vigent turbulenti, *πάθος ὑστερικὸν*: eò trans membranas in vasa, in liquores alios regurgitante, & sanguis non integer, & lympha de-

pravata : hinc mœror, λειποθυμίαι, ἀνορεξίαι, febricula à stimulo cupidineo amatoria dicta ; hinc χλώρωσις virginea, dum infecti humores per cutem fusi colorem pravum, album, flavum, pallidum, fuscum conciliant : quæ mala concubitu sanabilia. Si illos retentum semen effectus prodit in extimâ corporis cute, quid intra viscera efficiet, ubi & communicatio vicinior, & actio potentior, & partium structura mollior? Virgines plerumque hystericæ, morosæ, morbosæ, ab obstinatâ virginei decoris custodiâ. Quid? puer, cùm vestit tenui lanugine malas, ut fervet! Quàm huic crebra, sæpe involuntaria tentigo : adde quod mares fœminasque sine discrimine invadant iidem morbi, febris mulierosa, pravus color, tristitia, inappetentia, syncope, marasmus : femineo consortio mala egregiè curabilia. Morbusne aut nullus ubi tot mala, aut non imminet terribilis. Gliscens intùs furor multò acriùs exardescit, si pulchri vultûs conspectu, si comitatis blandâ urbanitate, si lentâ otii tranquillitate, si potûs generosi ac copiosi suavitate, si cibi optimi & gratè sapidi saturitate, si longo quietoque somni torpore fovebitur, educabitur, corroborabitur : quid? quod sunt ingenia ita comparata sive per nativam conformationem, sive per hæreditariam lasciviam, sive regionis, institutionis, diætæ, inertiæ vitio, ut in Venerem prorsus perfurant : ii sanè cupidinis armis vinci dociles, qui regione calidâ nati atque educati, qui aëra herbarum aromaticarum odoribus suffitum ducere soliti, qui genio, otio, inertiæ, garrulitati, quidlibet videndi, audiendi dicendique prurigini indulgere sueti, qui seria spernere, jocos nugasque sectari prompti, qui de se magna sentire, alios aspernari proclives. Imò verò ea est seminis intra vasa coerciti nonnunquam tumultuatio, ut sui impetûs signa indubia toto corpore prodat : aliquando oculi incerto obtutu vagi, genæ rubro-pallidæ, vox ipsa balba, respiratio nonnihil suspiriosa, gestus, incessusque, & corporis habitus vel trepidatione vel languore Venerem denuntians; eaque omnia per nervos organorum genitalium, qui cum ramis nervosis ad universas ferè corporis partes divaricatis sociantur. Ne dubitemus adhuc à negato Veneris usu varios oriri posse morbos, cùm exinde tanti in machinâ corporeâ motus cieantur, tantæ excitentur procellæ, eversoque officiorum ordine, dirutâ partium sanâ & naturali conspiratione, summa imis immutentur? Hinc non Appollinis magis verum atque hoc responsum;

Ergo ex Veneris negato usu morbi.

Domini Doctores disputaturi.

M. Joannes Besse, Medicus Domûs Regiæ.	*M. Joannes Baptista Thomas Martinenq, Scholarum Professor.*	*M. Joan. Benignus Vuinslovv, Regiæ Scientiarum Academiæ Socius & Gallicæ Chirurgiæ Professor.*
M. Antonius do Jussieu, Regiæ Scientiarum Academiæ, & Botanices in Horto Regio Paris. Professor.	*M. Franciscus Pousse.*	*M. Ludovicus Guillot.*
M. Joannes Baptista Silva, Serenissimi Ducis Borbonii Medicus ordinarius.	*M. Thomas Bernardus Bertrand.*	*M. Joan. Bapt. Fermelhuis, in Regiâ Artium Academiâ Socius honorarius.*

Proponebat Parisiis ANTONIUS CASA-MAJOR, Benearnensis, Baccalaureus Medicus, A, R, S. H. 1722. à sextâ ad meridiem.

cette thèse n'a point été soutenue, comme M. Baron l'annonce dans son Series chronologica p. 80. elle a été remplacée par la suivante. —